

Küreselleşme sürecinde odun esaslı levha üretim ve dış ticaret durumunun analizi

Analysis of wood-based panel production and foreign trade situation in the process of globalization

Aytaç AYDIN¹
Sebahattin TİRYAKI¹
Hakan ADANUR¹

¹ Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon

Sorumlu yazar (Corresponding author)

Aytaç AYDIN
aytac@ktu.edu.tr

Geliş tarihi (Received)

17.03.2022

Kabul Tarihi (Accepted)

13.04.2022

Sorumlu editör (Corresponding editor)

Samet DEMİREL
sdemirel@ktu.edu.tr

Atıf (To cite this article): Aydın, A. , Tiryaki, S. & Adanur, H. (2022). Küreselleşme sürecinde odun esaslı levha üretim ve dış ticaret durumunun analizi. Ormanlık Araştırma Dergisi , Karok 2021 , 186-192 . DOI: 10.17568/ogmoad.1089273

Creative Commons Atıf -
Türetilmez 4.0 Uluslararası
Lisansı ile lisanslanmıştır.

Öz

Küreselleşme genel olarak teknoloji, haberleşme ve ulaşım gibi alanlarda hızlı gelişme neticesinde ülkelerin ekonomik, siyasi ve sosyal ilişkilerinin gelişmesi ile sonuçlanan bir uluslararası bütünleşme süreci olarak ifade edilebilir. Bu süreçten orman ürünleri sektörü de payını almış ve odun esaslı levha üretim dengeleri değişmiştir. Bu çalışma kapsamında küreselleşme sürecinden geçen ülke ekonomileri içerisinde önemli bir üretim hacmine ulaşan odun esaslı levha üretim ve dış ticaretinin değişim süreci incelenmiştir. Bu amaçla dünya ölçeğinde 2020 yılı itibariyle odun esaslı levha üretim miktarının en yüksek olduğu on ülke (Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Almanya, Kanada, Hindistan, Brezilya, Polonya, Türkiye, Tayland) belirlenmiştir. Bu ülkelere ait son 25 yıllık toplam üretim ve dış ticaret değerleri ile odun esaslı levha olarak tanımlanan kontrplak, yongalevha, OSB, MDF/HDF'nin üretim ve dış ticaret değerleri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde 2020 yılı itibariyle üretim miktarı bakımından Türkiye'nin dünya genelinde dokuzuncu sırada yer aldığı en yüksek üretimin ise Çin tarafından yapıldığı belirlenmiştir. Ülkeler düzeyinde üretim ve ihracat miktarının yıllar itibariyle artış içinde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Odun esaslı levha, üretim, dış ticaret, küreselleşme

Abstract

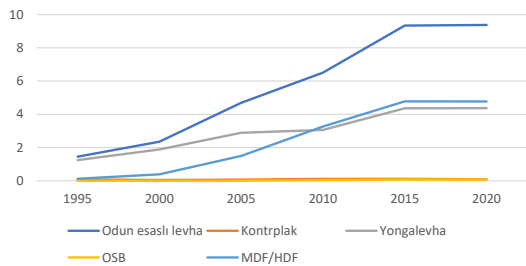
Globalization can be expressed as an international integration process that results in the development of economic, political, and social relations of countries as a result of the rapid development in areas such as technology, communication, and transportation. The forest products sector also took its share from this process and the wood-based panel production balances changed. Within the scope of this study, the change process of wood-based panel production and foreign trade, which has reached a significant production volume in the economies of countries that have gone through the globalization process, has been examined. For this purpose, ten countries (China, United States of America, Russia, Germany, Canada, India, Brazil, Poland, Turkey, Thailand) with the highest wood-based panel production amount as of 2020 on the world scale were determined. The total production and foreign trade values of these countries for the last 25 years and the production and foreign trade values of plywood, particleboard, OSB, and MDF/HDF, which are defined as wood-based panels, were evaluated separately. When the results are examined, it has been determined that Turkey ranks ninth in the world in terms of production amount as of 2020, and the highest production is made by China. It has been observed that the amount of production and export at the level of countries has increased over the years.

Keywords: Wood-based panel, production, foreign trade, globalization

1. Giriş

Küreselleşme ile dünyanın tek bir pazar haline alması sonucunda ülkeler birbirleri ile ekonomik ilişkilerini daha fazla artırmışlardır. Bu sürecin ekonomik sonuçlarına bakıldığında ülkelerin dış ticaret hacimlerinde artış, sermaye akışkanlığında hızlanma ve ekonomik ortaklı kuruluş sayısında yükseliş olduğu belirtilmektedir (Aytekin, 2013).

Küreselleşme sürecinin geldiği aşama incelendiğinde işletmelerin küresel ölçekte herhangi bir kısıtlamadan etkilenmeden tek bir pazar içerisinde hareket edebilme gayretlerinin olduğu görülmektedir (Tağraf, 2002). Türkiye, küreselleşmenin üzerindeki etkilerini, tüm boyutları ile yaşamaktadır. Özellikle ekonomik küreselleşmenin dinamiklerine uyum sağlamak ve dünya ekonomisi ile bütünleşebilmek amacıyla Türkiye ekonomisi, köklü bir yapısal değişim geçirmiştir. Sonuç olarak, korumacı ve ithal ikameci anlayışın hakim olduğu ekonomik yapı, bu dönüşüm süreci ile beraber serbest pazar ve ihracat teşviklerinin ön planda olduğu, dış ticaretin, kurun, faizin ve sermaye hesabının serbestleştirilmiş olduğu bir yapıya kavuşmuştur (Bayar, 2008). Ormanlardan sağlanan birincil ve ikincil ürünleri işleme yoluyla yarı mamule ya da son ürüne dönüştüren orman ürünleri sanayi sektörü de bu süreçten etkilenmiş durumdadır. Küreselleşmenin yoğun etkilerinin görüldüğü son çeyrek yüzyılda Türkiye orman ürünleri alt sektörleri durumundaki mobilya, kağıt ve odun esaslı levha sanayi üretim ve dış ticaretinde önemli değişimler meydana gelmiştir. Özellikle, “odunun veya diğer ligno-selülozik hammaddelerin teknik yollarla yongalanması, liflendirilmesi ve yapıştırıcı ilave edilerek istenilen şekilde kalıplanması ve preslenmesiyle elde edilen malzemeler” (İstek ve ark., 2017) olarak tanımlanan odun esaslı levha (OEL) üretimindeki artış göze çarpmaktadır. Şekil 1’de Türkiye’nin yıllara göre OEL üretimi verilmiştir (FAO, 2021).

Şekil 1. Türkiye odun esaslı levha üretim miktarları (milyon m³) (FAO, 2021)

Figure 1. Amounts of wood-based panel production in Turkey (million m³) (FAO, 2021)

Görüldüğü üzere son yirmi beş yıllık süreçte toplam OEL üretimi sürekli bir artış eğilimi göstermektedir. Bu değişimi destekleyen en önemli alt sektörlerin ise yongalevha ve MDF/HDF (orta ve yüksek yoğunluklu liflevha) üretimindeki büyük artış olduğu görülmektedir. OSB (yönlendirilmiş yongalı levha) ve kontrplak üretiminde ise yıllar itibariyle önemli bir değişim olmadığı söylenebilmektedir. Toplam OEL üretimi 1995 yılında 1,5 milyon m³’ten 2020 yılında 9,4 milyon m³’e ulaşmış durumdadır. Aynı süreçte MDF/HDF sektöründe üretim 0,1 milyon m³’ten 4,8 milyon m³’e ulaşarak Türkiye’yi Avrupa’da birinci, Dünya’da ise üçüncü en büyük üretici konumuna getirmiştir (FAO, 2021).

Üretim miktarındaki bu değişim aynı zamanda dış ticaret miktarlarını da etkilemiş durumdadır. Toplam OEL ihracatı 1995 yılında 0,05 milyon m³’ten 2020 yılında 2,3 milyon m³’e ulaşmış durumdadır. Aynı dönemde ithalat ise 0,5 milyon m³’ten 2020 yılında 0,2 milyon m³’e gerilemiştir (FAO, 2021). Yıllar itibariyle ihracat ve ithalat miktarları arasındaki makas dış ticaret açığını düşürücü yönde etki yapmaya devam etmektedir.

Küreselleşme sürecinde OEL üretim ve dış ticaret değerlerindeki gelişim Türkiye’nin genel üretim sanayi içerisindeki diğer sektörlerden pozitif yönde ayrılan önemli bir güç olduğunu göstermektedir. Kara ve ark. (2019) tarafından endüstriyel ağaç ve ahşap ürünlerinin uluslararası rekabet gücünün incelendiği çalışmada Türkiye’nin özellikle OEL üretiminde çok önemli bir rekabet üstünlüğüne sahip olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye OEL dış ticaretinin Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ve dünya ölçeğindeki yerinin incelendiği bir çalışmada, Türkiye’nin ihracat noktasında AB ülkeleri içerisinde %3,33 dünyada ise %1,26’sını gerçekleştirdiği, ithalatta AB ülkeleri içerisinde %5,31 dünyada ise %1,85’ini gerçekleştirdiği tespit edilmiştir (Yıldırım ve ark., 2016).

İstek ve ark. (2017) Türkiye’nin odun esaslı levha sektörünü analiz etmişlerdir. Çalışma sonucunda; MDF/HDF, yongalevha ve laminat parke üretiminde Türkiye’nin Dünya’da ön sıralarda yer aldığı, ahşap kaplama, kontrplak ve OSB üretiminde ise talepleri karşılama noktasında yetersiz kaldığı ve dışa bağımlılık oranının yüksek olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, çalışmada Türkiye OEL sektörünün teknolojiyi yakından izlemesi, ürün çeşitliliğine gitmesi ve pazar açısından konunun sektörün güçlü yönleri olarak öne çıktığı, öte yandan ihtiyaç duyulan hammaddenin belli miktarda ithalat yaparak karşılanması ve fiyatlarının yüksek olmasının ise sektörün zayıf yönleri olduğu ifade edilmiştir.

Efe (2020), Türkiye'nin Arap Baharı olarak isimlendirilen süreci yaşayan on ülke ile yaptığı dış ticareti incelediği çalışmasında, toplam 1,8 milyar dolarlık ticaret gerçekleştirdiğini bunun yaklaşık %78'inin İran ve Irak ile yapıldığını, en büyük ihracat ve ithalat ürününün sırasıyla MDF ve kontrplak olduğunu belirlemiştir.

Küreselleşme sürecinde OEL pazarı olan mobilya sektörü de dönüşüme uğramaya devam etmektedir. 2000'li yıllara kadar küçük ölçekli atölye tipi üretimlerin gerçekleştirildiği yapıdan orta ve büyük ölçekle seri üretim yapabilen konuma gelmiştir (Terece ve ark., 2020). Mobilya sektöründeki bu değişim OEL talebini ve dolayısı ile dış ticaretini de etkilemiştir.

Bu çalışma kapsamında küreselleşme sürecinden geçmekte olan Türkiye orman ürünleri sanayi sektörü içerisinde önemli bir üretim hacmine ulaşan odun esaslı levha üretim ve dış ticaretinin değişim sürecinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Küreselleşme sürecinde Türkiye'nin OEL üretim ve dış ticaretinde meydana gelen değişimin incelenmesi amacıyla FAO (Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO, www.fao.org)) verileri kullanılmıştır. FAO istatistik sınıflandırmasında OEL kapsamında yer alan toplam OEL, kontrplak, OSB, yongalevha ve MDF/HDF üretim, ithalat ve ihracat istatistikleri 1995-2020 yılları arasında beşer yıllık setler halinde işlenmiştir.

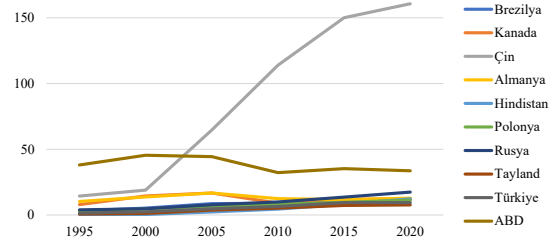
Kıyaslama yapılacak ülkelerin seçiminde ise 2020 yılı itibarıyla belirtilen sektörler bazında en yüksek üretim miktarını gerçekleştiren on ülke esas alınmıştır. Bu ülkeler üretim miktarı (m³) sırasına göre Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Almanya, Kanada, Hindistan, Brezilya, Polonya, Türkiye ve Tayland olarak belirlenmiştir.

Belirlenen ülkeler bazındaki üretim, ithalat ve ihracat verileri FAO veri tabanından çekilerek hesap tabloları haline getirilerek grafiksel çizim ve analizleri yapılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Odun esaslı levha üretim ve dış ticareti

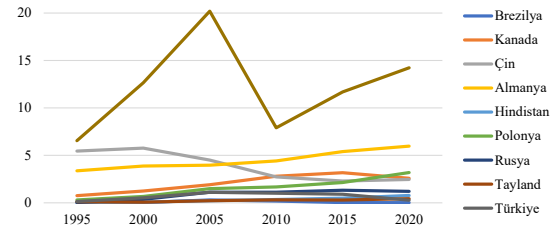
Dünya OEL üretimi içerisinde üretim miktarı yönünden ilk on ülkeye ilişkin verilerin değişim süreci Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Odun esaslı levha üretim miktarları (milyon m³)

Figure 2. Amounts of wood-based panel production (million m³)

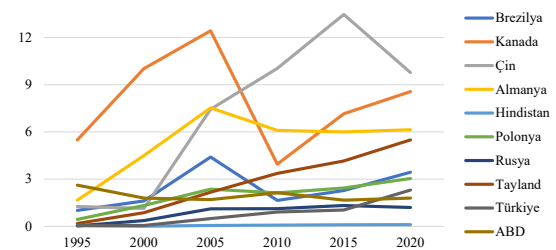
Şekil 2'den de görüleceği üzere dünya OEL üretiminde son yirmi beş yıllık süreçte üretim miktarını en çok artıran ve birinci sıraya yükselen ülke Çin'dir. Bu ülkeler içerisinde üretimini 9,4 milyon m³'e ulaştıran Türkiye ise dünyada dokuzuncu büyük üretici konumuna yükselmiştir. Bahsi geçen ülkelere ait ithalat miktarları Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3. Odun esaslı levha ithalat miktarları (milyon m³)

Figure 3. Wood-based panel import quantities (million m³)

Şekil 3 incelendiğinde en büyük OEL ithalatçısının ABD olduğu, Türkiye'nin ise yıllar itibarıyla ithalat miktarını azalttığı göze çarpmaktadır. Bu ülkelere ilişkin ihracat miktarları Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4. Odun esaslı levha ihracat miktarları (milyon m³)

Figure 4. Wood-based panel export quantities (million m³)

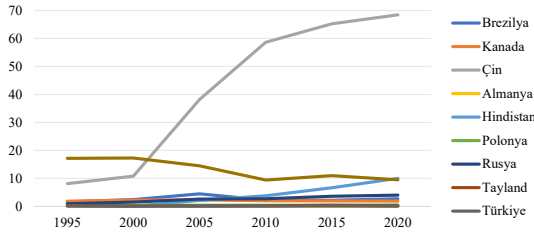
Bu ülkelere ait OEL ihracatındaki değişime bakıldığında yıllar itibarıyla bazı dalgalanmalar olduğu göze çarpmaktadır. Bununla birlikte ihracatını sü-

rekli artırarak öne çıkan ülkenin Çin olduğu Kanada ve Almanya'nın da önemli ihracat merkezleri halini aldığı görülmektedir.

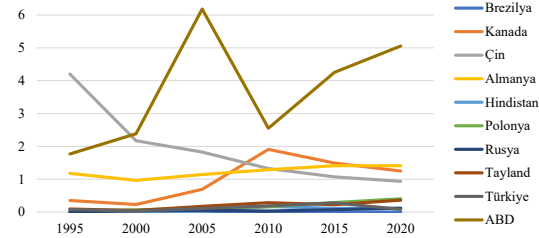
3.2. Kontrplak üretim ve dış ticareti

Kontrplak üretim miktarının ülkeler bazında değişim süreci Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5'te görüldüğü üzere kontrplak üretimini sürekli artıran ve 2020 yılı itibarıyla 68,4 milyon m³'e ulaşan Çin açık ara en büyük üretici konumuna gelmiştir. Türkiye ise kontrplak üretiminden neredeyse vazgeçmiştir ve cüzi bir üretim gerçekleştirdiği görülmektedir. Belirlenen ülkelere ait kontrplak ithalatı miktarları Şekil 6'da görülmektedir.

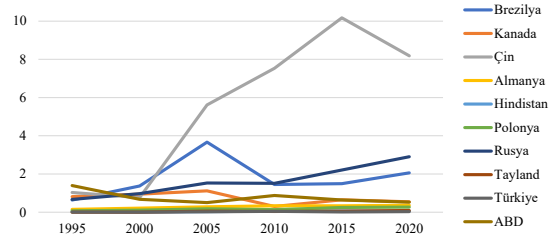
Şekil 5. Kontrplak üretim miktarları (milyon m³)
Figure 5. Plywood production quantities (million m³)

Şekil 6. Kontrplak ithalat miktarları (milyon m³)
Figure 6. Plywood import quantities (million m³)

Şekil 6'dan da anlaşılacağı gibi ABD en önemli kontrplak ithalatçısı konumundadır. Bu alanda ABD'yi Almanya ve Kanada takip etmekte Türkiye'nin ise üretimde olduğu gibi çok az bir ithalat miktarı gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Bu ülkelere ait ihracat miktarları Şekil 7'de verilmiştir.

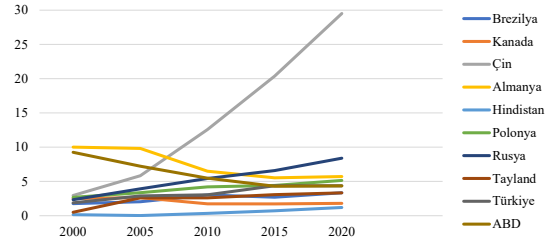
Şekil 7'de görüldüğü gibi kontrplak ihracatında üretime bağlı olarak Çin en büyük ihracatçı konumundadır. Ayrıca Rusya ve Brezilya'nın da bu alanda önemli miktarlara ulaştığı görülmektedir. Türkiye ise üretim miktarının yarısı düzeyinde bir ihracat yaptığı anlaşılmaktadır.

Şekil 7. Kontrplak ihracat miktarları (milyon m³)
Figure 7. Plywood export quantities (million m³)

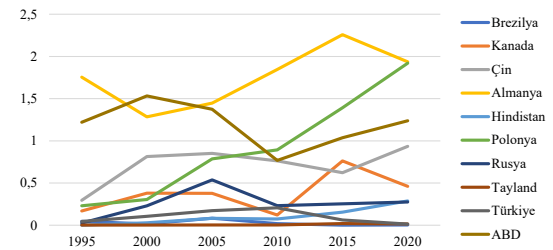
3.3. Yongalevha üretim ve dış ticareti

Belirlenen ülkelere ait yongalevha üretim miktarlarında meydana gelen değişim Şekil 8'de verilmiştir.

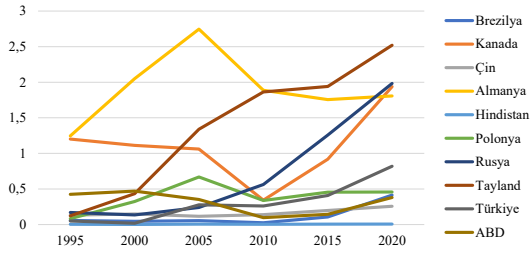
Şekil 8. Yongalevha üretim miktarları (milyon m³)
Figure 8. Particleboard production quantities (million m³)

Şekil 8'den de görüleceği üzere 2000 yılından itibaren Çin yongalevha üretim miktarını çok yüksek düzeyde artırarak diğer ülkelerin önüne geçmiş durumdadır. Türkiye ise bu süreçte yine üretim miktarını artıran ülkeler içerisinde yer almış ve 2020 yılı itibarıyla beşinci büyük üretici konumuna yükselmiştir. Yongalevha ithalat miktarları Şekil 9'da görülmektedir.

Şekil 9. Yongalevha ithalat miktarları (milyon m³)
Figure 9. Particleboard import quantities (million m³)

Şekil 9'da görüldüğü gibi yongalevha ithalatında Almanya uzun yıllar boyunca, Polonya ise son yıllarda ithalat miktarlarını artırarak diğer ülkelerden ayrılmış durumdadır. İthalat miktarında Türkiye bu sıralamada sonlarda yer almıştır. Şekil 10'da yongalevha ihracat miktarları verilmiştir.

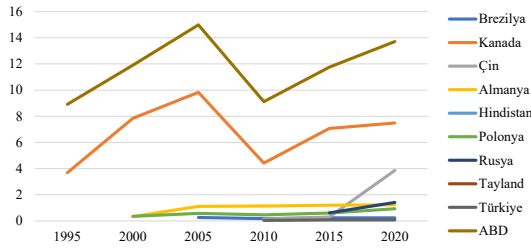

Şekil 10. Yongalevha ihracat miktarları (milyon m³)
Figure 10. Particleboard export quantities (million m³)

Yongalevha ihracatında yıllar itibariyle en büyük artışı Tayland gerçekleştirmiş, Kanada ve Rusya ise artışa devam ederek Almanya'nın ihracat miktarını geçmiş durumdadır. Dengelerdeki bu değişim Türkiye'nin de ihracat rakamlarına yansımış ve bu ülkeler içerisinde beşinci büyük ihracatçı konumuna getirmiştir.

3.4. OSB üretim ve dış ticareti

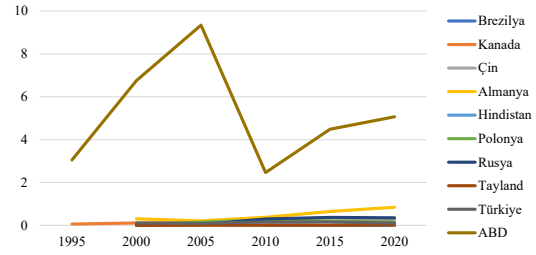
Bahsi geçen ülkeler düzeyinde OSB üretim miktarlarındaki değişim incelenmiş ve Şekil 11'deki sonuçlara ulaşılmıştır.

Şekil 11. OSB üretim miktarları (milyon m³)
Figure 11. OSB production quantities (million m³)

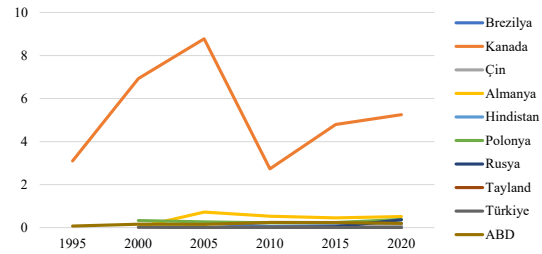
Şekil 11'de görüleceği gibi OSB üretiminde ABD ve Kanada'nın büyük üstünlüğü bulunmaktadır. Ancak 2020 yılı rakamlarına bakıldığında Çin'in de OSB üretiminde bir sıçrama gösterdiği görülmektedir. Türkiye ise OSB üretiminde oldukça geridedir. Şekil 12'de OSB ithalat miktarları görülmektedir.

Şekil 12'de görüldüğü gibi OSB ithalatında ABD diğer ülkelerin çok üzerinde miktarlarda alım yapmakta, Almanya ise ithalat miktarını yıllar itibariyle artırmaktadırlar. Türkiye'nin OSB ithalatı ise üretim miktarının biraz üzerinde olmakla birlikte diğer ülkelere kıyasla oldukça azdır. Belirtilen ülkelere ait OSB ihracat miktarları Şekil 13'te verilmiştir.

Şekil 12. OSB ithalat miktarları (milyon m³)
Figure 12. OSB import quantities (million m³)

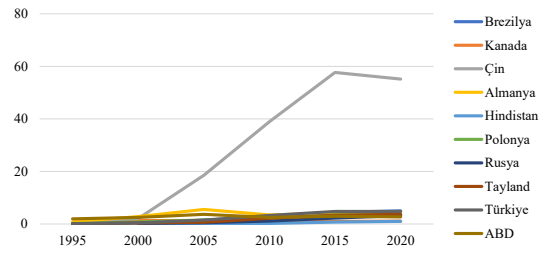
Bu ülkelere ait OSB ihracat miktarları incelendiğinde Kanada'nın açık ara önde olduğu diğer ülkelerin ise benzer ihracat miktarı değerlerine sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 13. OSB ihracat miktarları (milyon m³)
Figure 13. OSB export quantities (million m³)

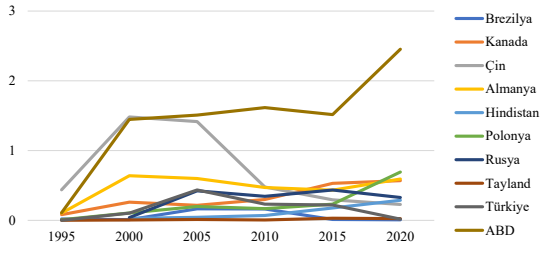
3.5. MDF/HDF üretim ve dış ticareti

Çalışma kapsamındaki ülkelere ait MDF/HDF üretim miktarlarının yıllar itibariyle değişimi Şekil 14'te verilmiştir.

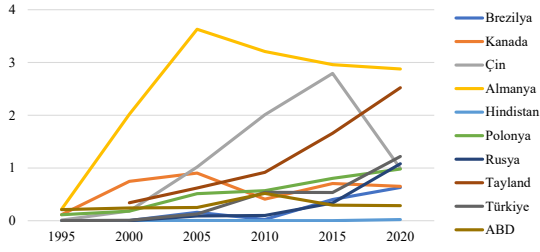
Şekil 14. MDF/HDF üretim miktarları (milyon m³)
Figure 14. MDF/HDF production quantities (million m³)

Şekil 14'de görüldüğü gibi MDF/HDF üretim miktarlarında Çin diğer ülkelere göre büyük üstünlük sağlamış durumdadır. Zaman içerisinde ABD ve Almanya üretim miktarlarında azalma yaşarken, Türkiye 2020 yılı itibariyle üçüncü en büyük üretici konumuna yükselmiş durumdadır. Bu ülkelerin MDF/HDF ithalat miktarları Şekil 15'te görülmektedir.

Şekil 15. MDF/HDF ithalat miktarları (milyon m³)
Figure 15. MDF/HDF import quantities (million m³)

Şekil 15'te görüldüğü üzere MDF/HDF ithalatında ABD başı çekerken, Polonya ve Almanya ise onu takip eder konuma gelmiştir. Bu alanda Türkiye ise cüzi düzeyde bir ithalat gerçekleştirmektedir. Şekil 16'da bu ülkelere ait MDF/HDF ihracat miktarları verilmiştir.

Şekil 16. MDF/HDF ihracat miktarları (milyon m³)
Figure 16. MDF/HDF export quantities (million m³)

Şekil 16'da görüleceği gibi ülkelerin ihracat miktarları yıllar itibariyle sürekli bir değişim göstermektedir. Bununla birlikte Almanya en büyük ihracatçı konumunda iken Çin ise 2020 yılında önemli bir düşüş yaşamış durumdadır. Tayland, Türkiye ve Rusya ise yıllar boyunca ihracat miktarlarını düzenli olarak artıran ülkeler olarak göze çıkmaktadır.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada OEL üretim ve dış ticaretinde dünya genelinde söz sahibi konumunda bulunan on ülkenin 1995-2020 yılları arasındaki gelişim süreçleri küreselleşme odağında incelenmiştir.

Dünya OEL üretiminde 2020 yılı itibariyle ilk on ülke Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, Almanya, Kanada, Hindistan, Brezilya, Polonya, Türkiye ve Tayland olarak görülmektedir (FAO, 2021). Bu sektörde Türkiye son 25 yıllık süreçte yongalevha ve MDF/HDF sanayindeki büyük üretim artışı ile önemli bir gelişme sağlamış durumdadır.

OEL alt sektörlerinden olan kontrplak üretiminde

dünya üretiminin en büyük kısmını Çin (68,4 milyon m³) yapmaktadır. Ülkelerin üretim miktarlarındaki değişim incelendiğinde Çin ve Hindistan dışında kontrplak üretimini artıran başka ülke bulunmamaktadır. Ülkelerin çoğunluğu uzun yıllarca üretim miktarlarında önemli bir değişim yaşamamışken ABD'nin ise kontrplak üretim miktarını azaltan bir yaklaşım içinde olduğu belirlenmiştir. Kontrplak dış ticaret miktarları incelendiğinde ihracat miktarlarında Çin, ithalat miktarlarında ise ABD öne çıkmıştır. Tüm verileri birlikte değerlendirdiğimizde Çin üretim miktarındaki avantajını ihracat olarak kullanırken ABD üretim yerine ithalatı tercih etmiş durumdadır. Brezilya ve Rusya üretimlerini iç piyasa yerini ihracatta kullanarak farklı bir yaklaşım sergilemiştir. Türkiye'nin kontrplak üretim ve dış ticareti incelendiğinde ise iç piyasada kontrplak kullanımının kısıtlı olduğu kanısına varılabilir. Küreselleşme ile ülkelere yüklenen bazı roller olduğu düşünüldüğünde Türkiye'nin kontrplak sektöründe rol almadığı söylenebilir.

Yongalevha sektörünün gelişim sürecine bakıldığında kontrplak sektöründe olduğu gibi Çin 2020 yılında 29,5 milyon m³ üretimle öne çıkmaktadır. Ayrıca 2000 yılında başladığı artış sürecini de çok hızlı bir biçimde devam ettirmektedir. Artış hızı aynı olmasa da Rusya üretim artışını devam ettirecek küresel ölçekte ikinci en büyük üretici konumuna gelmiş durumdadır. Yongalevha üretim miktarı açısından ABD ve Almanya üretimini azaltan bir değişim süreci içerisinde görülmektedir. Almanya, Polonya ve ABD Yongalevha ithalatında öne çıkan ülkelerdir. Yongalevha ihracatında Tayland, Rusya, Kanada ve Almanya diğer ülkelere göre yüksek bir artış miktarı yakalamış durumdadır. Üretim ve dış ticaret miktarları birlikte değerlendirildiğinde büyük miktarda üretime rağmen Çin'in yongalevha üretimini iç piyasasında kullanmakta olduğu, Tayland'ın üretiminin yaklaşık %75'ini ihraç ettiği, Almanya, ABD ve Kanada dışındaki tüm ülkelerin üretim artışı yönünde aksiyon aldığı değerlendirilmektedir. Türkiye'nin yongalevha üretimi ile dış ticareti incelendiğinde beşinci büyük üretici (4,37 milyon m³) ve ihracatçı (0,8 milyon m³) olduğu ayrıca artış eğiliminin devam ettiği, ithalatının ise yok denecek kadar az olduğu (0,01 milyon m³) tespit edilmiştir. Küresel ölçekte Türkiye'nin yongalevha sektöründe öne çıkan ülkelere biri olmaya devam edeceği de söylenebilir.

OSB sektörü OEL içerisinde nispeten daha yeni bir ürün konumundadır. Bu nedenle ülkelerin OSB üretimleri bazı ülkeler dışında çok eskilere dayanmamaktadır. OSB üretim miktarları incelendiğinde ABD (1,37 milyon m³) ve Kanada'nın (0,75 mil-

yon m³) üretim üstünlüğünün uzun yıllardır devam ettiği ve bazı yıllar dışında da devam edeceği görülebilmektedir. Diğer sektörlerde de olduğu gibi son yıllarda Çin'in üretim artışı içerisinde olduğu da söylenebilir. Dış ticaret miktarlarına bakıldığında ise ihracatta Kanada, ithalatta ise ABD büyük farklarla diğer ülkelerden ayrılmaktadır. Türkiye'nin bu ürün grubunda üretim ve ihracat miktarları çok düşük iken, ithalatı ise nispeten daha yüksek durumdadır. Bu bağlamda Türkiye'nin iç piyasa talebinin düşük olduğu ihtiyaç duyulan miktarın ise ithalat yoluyla karşılandığı ve küreselleşme sürecinde bu sektörde aktif rolünün olmadığı da söylenebilir.

OEL grubu içerisinde yer alan bir diğer sektörde MDF/HDF'dir. Belirtilen ülkeler düzeyinde MDF/HDF üretim miktarları incelendiğinde Çin 55,1 milyon m³ ile açık farkla öne çıkmaktadır. Diğer ülkeler ise yaklaşık olarak benzer üretim miktarları gerçekleştirir. Genel eğilime bakıldığında ABD dışında tüm ülkelerin üretim artışının devam ettiği de göze çarpmaktadır. MDF/HDF dış ticaret rakamlarına bakıldığında ABD'nin en büyük ithalatçı olduğu Rusya, Çin, Türkiye ve Tayland'ın ithalat miktarlarının yıllar itibarıyla azalmakta olduğu görülmektedir. İhracat miktarlarında Tayland, Türkiye ve Rusya'nın artış eğiliminde olduğu söylenebilir.

Tüm sektörlerin üretim ve dış ticareti küreselleşmenin etkilerini şiddetli bir biçimde hissetmektedir. Ekonomik sınırların kalktığı günümüzden geriye doğru baktığımızda global ölçekte 2008 ve 2018 ekonomik kriz dönemi ile 2020 Covid-19 pandemisinin OEL üretim ve dış ticaretini ciddi ölçekte etkilediği görülebilmektedir. Bununla birlikte bazı ülkelerin OEL üretimi yerine ihtiyacını ithalat ile giderme yöntemini seçtiği de çalışma sonucu olarak öne çıkmaktadır.

Açıklama

Bu çalışmada, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi'nin 50. yılına özel etkinlikleri kapsamında, 6 - 9 Aralık 2021 tarihleri arasında düzenlenen IV. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Ancak, tam metin halinde hiçbir yerde yayımlanmamıştır.

Kaynaklar

Aytekin, İ., 2013. Küreselleşme ve ekonomik küreselleşme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1(2): 123-134.

Bayar, F., 2008. Küreselleşme kavramı ve küreselleşme sürecinde Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi* 32: 25-34.

FAO., 2021. Forestry Production and Trade. <https://www.fao.org/faostat/en/#data/FO> (Ziyaret tarihi: 07.10.2021).

Efe, F. T., 2020. Arap Baharı'nın Türkiye'de odun esaslı levhaların dış ticaretine etkileri. *Mobilya ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi* 3(1): 10-21. DOI:10.33725/mamad.727401

İstek, A., Özlüsoyulu, İ., Kızılkaya, A., 2017. Türkiye ahşap esaslı levha sektör analizi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi* 19(1): 132-138. DOI: 10.24011/barofd.297231

Kara, O., Şahin, Ö., Bekar, İ., Kayacan, B., 2019. Endüstriyel ağaç ve ahşap ürünleri sektörünün uluslararası rekabet gücü analizi: Türkiye örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi* 15(1): 15-32.

Tağraf, H. 2002. Küreselleşme süreci ve çokuluslu işletmelerin küreselleşme sürecine etkisi. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2): 33-47.

Terece, Z., Edirne, J., Kariptaş, F. S. 2020. Türkiye'de mobilya sektörünün durumu ve 2000'li yıllardan sonra küreselleşme etkisi ile değişimi. *Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 3(1): 159-180.

Yıldırım, İ., Alevli, C., Akyüz, K.C., 2016. Odun esaslı levha sektörünün dış ticaret analizi ve tahmini. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi* 16(2): 370-382.